

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἡ ΣΚΙΤΣΑ

Πολλές φορές ήκουσα κάτι παράδοξες θεωρίες περί σκηνης περι δραμάτων περι ποιήσεως, περι συγγραμάτων και συγγραφέων, περι καλλιτεχνών και ζωγράφων και πολλές φορές και εγώ βεβαρημένος από τας πολλές αυτῶν θεωρίας έμεινον σκεπτικός ώρες πολλές μη δυνάμενος να είπω και εγώ την γνώμη μου, ήτις θα ήτο ασφαλώς μία ήχώ της σκέψεως και μιάς αποκρυσταλλομένης κρίσεως. Ἄλλα δέν πρόκειται περί αυτού σήμερα. Κάτι άλλο πολύ ενδιαφέρον μου βάζει την πέννα εις τό χέρι μου, κάτι άλλο καλλιτεχνικό, κάτι που άφησε ανεξάληπτους έντυπώσεις που έχει μέσα του τίτῳ σοβαρόν, τοπατριωτικόν, τό συγκινητικόν και άν επιπέτεια τό κωμικωτραγικόν. Πάθος, πόνος, ευχή γέλωτος κλάμα, δόξα, χαρά, τραγούδι, ευτυχία, όλα μαζί επιτηγέστατα, συνυφασμένα με καλό στιμόνι όπως λέγει που ο Musset, όλα αυτά τά εφρίσκει κανένας μέσα στη καλλιτεχνική παραστάση του κ. Πάσοπουλου.

Αφίσωμεν τούς δικαίους έπαινοους τούς οποίους πρέπει να αποδώσωμεν, επιτελούντες ένα καθήκον σάν άνθρωποι κ' ήμεις δικαιο που πρέπει ν' αποδίδωμεν τό του Καίσαρος τῷ Καίσαρι αποφεύγοντες πάντα τούτου πρὸς τόν άλλον συσχετισμόν. Κάτι σκηνας πατριωτικῆς, κάτι λέξεις πονούσης καρδιάς, κάτι λόγια θρηνοούσης μητρος αποτελούσε μίαν μικρά, πολύ μικρά, μα πάρα πολύ μικρό, πειραμιδα, που είναι ή χάρι, τό στόλισμα ή διπερηφάνεια δι' όλα εκείνα τά μικρά τῶν Δημοτικῶν βιβρίων παιδιῶν τῆς μητρικῆς ακόμη αγάλης κορίτσια. Έβλεπε κανένας τά πρώτα τῶν μικρῶν πουλιῶν ψελίσματα τά πρώτα βήματα μικρῶν καλλιτέχνιδων που σκορπούσαν με τῆς λαμπρῆς στολῆς τῶν ένα μικρό σπινθήρα πατριωτισμοῦ που ανέβασανίνα μικρό δάκρυ τίς οἶδε με πόσας πικρῆς αναμνήσεις μητρος, ένα γέλοιο που παιδῆς ξέρει ποία εσωτερική ταραχή τό έφερε μετά πάλην αγρίων πόνων και υπερηφανείας. Και πρώτος εμφανίζεται από σκηνης ο Ρήγας απαγγέλων ένα έθνικόν τραγούδι και τόπιν ή δῆς Λόγ. με κάτι ιδιαίτερο, με κάτι παιδικό και αφελές με κάποια θέλγησι μέσα τῆς, με μία επιθυμία να αναδειχθῆ εις τό μέλλον με ένα γλυκό παρασημα με μιά φωνή γλυκειά απαγγέλλει και αὐτή τό μέρος τῆς με τόση χάρι ώστε δέν προδέννησευλιγωτέρα έντύπωσι από τή Ζωή Παγαγιώτ. ήτις με τή στολή τῆς γιαγιά τῆς ἴσως με μιά στολή Σουλιώτισσας, με τό γλυκό, περιπαθητικό και γεμάτο εικόνας, τραγούδι τῆς με τήν ώραία έπαγγέλια τῆς με μιά φωνή χελιδονιοῦ συνηθεῖ μερικῆς καρδιάς που στό πρόσωπό τῆς, μπορούσε ν' ανακαλύψη κανένας έναν πόνο σάν ναβγαίαν τά λόγια μέσα από τήν καρδιά τῆς μιά και που ένας που τήν έγνωριζε ἴσως ευμισκεν ένα μικρό παράπονο για μιά ξεניתεμένη λίγο μεγαλύτερη αδελφού

λα που μαζί ασφαλώς πόσες βραδιές θα πέρασαν διηγώντας ή μία στην άλλη διάφορες ιστορίες, διάφορες σκέψεις. Τίς οἶδε πόσες ελπίδες, διατηρεῖ απ' αρχῆς μέχρι τέλους τό ενδιαφέρον τῶν ακροατῶν, ελκύει τά ερωτήματα, τήν συμπάθεια και κάτι γλυκά λόγια ακούονται γι' αὐτή τελειώνει τέλος με παταγώδη χειροκροτήματα.

Να δύο τῆς Ἑλληνικῆς ἀνδρείας σύμβολα, δύο κορίτσια τῆς ἀγκαλιῆς ἀναπαριστοῦν μίαν πένθιμον, ἀλλά ένδοξον μετά σελίδα τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Εἶνε σάν μία ἀνταγεια του παλαιού χρόνων τῆς ευλείας και τῆς Ρώμης

Να ἐκεῖ ὡς Καπετάνισσα Δῆς Λογάνη τοῦ γεροδήμου ή γυναίκα που απ' όλους θανατώεται με τό ξεπλεγμένα μαλλιά τῆς, με τή ώραία μουστάνελα τῆς, με τό ὄραίο παρῶσιμα τῆς είναι τό ὄραϊότερο τῆς σκηνης; στόλισμα, όπου πατῆ με τό ελαφρό τακοῦνι τῆς, — ὅπερ ἄς τό ὀμολογήσωμεν καλλίτερα να ἔλειπε απ' όλες, — τρίζει ὁ τόπος, τά παλλικάρια τῆς τήν σέβονται όλα και ὅλοι στη διὰ τῆς τήν χαρεῖναν.

Κατόπιν βλέπωμαι μία ζωντανή εἰκόνα τῆν Ἑλλάδα στέφουσαν τὸν Ρήγα και πέριξ χορὸν παρθέναν φάλλοντα.

Τι δέ να πῆ κανείς για τή τόση ζωντανή ἀναπαράστασι τῆς ζωῆς τῶν κλεφτῶν, τοῦ Γεροδήμου τρώγοντας με τά παλλικάρια του.

Ἄλλά παῖα καρδιά δέν ἐσκήρ ησε στο χορὸ τῆς τράτας, τοῦ κρητικῶ και δέν ἐξέσκαψε μέσα σὴ φαντασία του μία σελίδα τῆς Ἑλληνικῆς ιστορίας; Πόσες στιγμῆς κανείς δέν ἐπεθύμησε τά θουά και τά λαγγάδια, τὸν ἐλεύθετον ἀέρα, τὸ δραγοῦδι τοῦ ἀηδοῦ, τῆς φλογέρας τῆν ήῶ, τοῦ γέρω Δῆμου τό τραγούδι;

Και τώρα ἔχωμεν μίαν ἀμυδρά τῆς ιστορίας τοῦ Γερμανοῦ ἀκηδέησοι, τῆν ὕψωσι τῆς σημαίας με τήν γλυκιά κομπονά, τό συγκινητικό θάνατο τοῦ τελευταίου Κουμανιώτη τῆν συγκινητικῆν ἐκείνην και πένθιμον κηδείαν περ τὸν κρατοῦσαν στέν ὄμρον τους, τά παλλικάρια τῆν ψαλμωδία «Πάει ὁ τελευταίος τῶν Κουμανιώτιδων» τὸν ὄρκον κατόπιν στη σημαία που ἔδωσαν ὅλοι γονατιστοὶ για τῆν γλυκιά Πατρίδα;

Λόγια ἴσως να μῆ ἔχωμε για να γράψωμεν ὅτι πρέπει για τή τόση και μοναδική ἐπιτυχία τοῦ Ἑμμ. Ἀνδρικοπούλου για τούς στίχους και συγγραφέα τῆς κωμωδίας. Δυστυχῶς ὁ πολῦτιμος τοῦ «Ἑλικῶνος χῶρος δέν μου ἐπιτρέπει να ἐπεκταθῶ τόσο ὅσον πρέπει για αὐτόν, ὅστις δέν παρέλειψε να τιμήση και τόσο τὸν «Ἑλικῶνα» και πρὸς ὃν μαζί με τά θερμά συγχαρητήρια ἐκφράζωμεν και τας πολλὰς ευχαριστίας.

Πολλά εἶπαμε ἴσως μᾶ ἔπρεπε, δέν πρέπει να κρινῶμεν τούς πέξαντας ὡς ἐραυτέγνας,

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΥΪΝΟΣ

Ἀγκαλιασμένοι ἀδελφικά, ὁ ἄγγελος τοῦ ὕπνου και ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου διατρέχανε τή γῆ. Ἦταν βράδυ..... Σταμάτησαν σ' ένα λόφο ὄχι μακριὰ από τά σπήτια τῶν ἀνθρώπων.

Μία μελαγχολική σιγή ἐβίασέλευ γύρω, και ή βραδυνή καμπάνα ἔπαιψε στο μακρυνὸ χουρουδάκι.

Ἦσυχτοι και σιωπηλοὶ, ὅπως τό ὑπαγόρευε ή δουλειὰ τους, οἱ δύο ἐνεργητικῆς μεγαλοφυῆς τῆς ἀνθρωπότητος ἦσαν καθισμένοι ή μία κοντὰ στην ἄλλη, και ὅταν ἀρχισε πᾶ να νυκτόνη. ὁ ἄγγελος τοῦ ὕπνου σηκώθηκε από τό βουένιο καθισμά του κ' ἐσκόρπισε ελαφρά-ελαφρά τὰ ἀόρατα σπέρματα τοῦ ὕπνου. Τὸ βροῦνὸ ἀεράκι τὰ μεικάκισε στῆς ἴσυχες καλύβες. Ἄμέσως γλυκὸς ὕπνος κατέλαβε τούς ἀνθρώπους τῶν ἀγρῶν, απ' τό γέρο που στήριζεται για να περπατήση ὡς τοῦ παιδιοῦ τῆ κοῦφια.

Ὁ ἄρρωστος ἔχασε τούς πόνους του, ὁ θλιμένος τῆς λύπης του, ὁ πτωχὸς τῆς φροντίδας του. Ὅλων τὰ μέτρα κλεισθήσαν.

Ἀφού τελείωσε τήν ἀποστολή του, ὁ ἐνεργητικὸς ἄγγελος τοῦ ὕπνου ἔρχεται να καθῆσῃ κοντὰ σὸν ἀδελφὸ του που τό ἔφος του είναι πὸ ἀσθητὸ και φώναζε με μιά ἀθῶα χαρά. Ὅ! πόσον είναι ευχάριστο να κινή κανείς τό καλό χορὸς να τὸν βλέπουν. Σάν γλυκοχορῶση οἱ ἀνθρώποι θα μ' εὐλογῆσουν σάν φίλο τους και εὐεργέτη τους.

Πόσον εἶμεθα ευτυχῆς, ἡμῆς οἱ ἀόρατοι ἀγγελιοφόροι τοῦ ἀγαθοῦ πνεύματος! Πόσο ὄρατος είναι ὁ ἦτοχός μας προσορισμός. Ἐτοῖ ἔλεγε ὁ γλυκὸς ἄγγελος τοῦ ὕπνου. Ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου τὸν κύταξε με μελαγχολία, και ένα δάκρυ, καθὼς χύνουν οἱ ἀθάνατοι, ἔφάνηκε στο μεγάλο μάτι του. Α! εἶπε να μῆ μπορῶ ὅπως και σὺ ν' ἀπολαύσω τήν ευγνωμοσύνην τῶν ἀνθρώπων, Ἄλλ' ή γῆ ἐμένα μῆχει ἐχθρὸ τῆς και με νομίζει σάν καταστροφῆ τῶν χορῶν τῆς. Ὅ! ἀδελφῆ μου «τοῦ ἀπῆντησεν ὁ ἄγγελος τοῦ ὕπνου» ὁ καλὸς ἀνθρώπος, στη τελευταία ἀφῆντησί του, δὲ θα δῆ ἐπίσης σ' ἐμένα τό φίλο του, τὸν εὐεργέτη του, και δέν θα σ' εὐλογῆση ἐπίσης μ' ευγνωμοσύνης. Δέν εἶμαστε ἀδελφοὶ και ἀποσταλμένοι από τὸν ἴδιο πατέρα;

Τὸ μάτι τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου ἀτινοβόλισε και οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐγκαλιασθῆκανε πὸ ἔρυφρα.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Δις ΚΑΚΙΑ Η... Πάτρα

ὄχι ἄλλ' ὡς παιδιὰ τῆς ἀγκαλιῆς ἀκόμη και τοῦτο εἶνε ἀρκετό. Τότε ασφαλὸς και δικαίως θα τούς ἀπονεύσωμεν τό δικαίον ἐπαινον. Πῶς κινήσεις εἶνε καλή, μάλιστα ἔτλαν γίνεται από νέους και νέας. Μῆ τούς ἐμποδίζωμεν, ἀφήσωμεν αὐτούς να δράσωσι ἀφῆσωμέν τό στάδιον ἐλεύθερον να κλιχωσι. Ἐμπρός λοιπόν. Ἡ ἔσπληξ κατέπεσε.

Ω.

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Η

ΜΕΡΟΠΗ